

ΣΚΛΑΒΟΙ ΔΟΥΛΩΝ

Ὁ γέρος θὰ μιλοῦσε. Θὰ διηγοῦνταν ἀνέκδοτο ἐποχῆς τοῦ ὅλοι νόμιζαν πὼς πέρασε, πὼς πάει. Καὶ παραπάνω ἀπὸ ὅλους οἱ νέοι τοῦ δὲν εἶχαν αἰστανθῇ ἀκόμη τὸν καῦμὸ τῆς ἄσπρης τρίχας.

Οἱ χουρμαδιὲς ἔρριχναν τὶς δαντελωτὲς σκιὲς πάνω τους καὶ τ' ἀγεράκι ἔκανε στὸ διπλανὸ χωράφι τὰ χρυσὰ στάχυα νὰ τραγουδοῦν τὸ ἀργὸ τραγοῦδι τῆς γαληνεμένης φύσης. Κάποτες κοπάδια ἀπὸ ἀγριοπερίστερα καὶ σπουργίτια διασχίζαν ἀθόρυβα τὸν αἰθέρα. Ὅχι ὅμως καὶ τὰ κοράκια πού πετοῦσαν διαλαλῶντας ἐγωῖστικά τὶς ἐπιθυμίες τους.

Κι ὁ γέρος ἄρχισε.

— Δὲ θυμᾶμαι παιδιὰ μου πόσα χρόνια γραφῆκαν στὴν ἀνθρώπινη μνήμη ἀπὸ τότε. Μὰ φαίνεται πὼς θὰ ἦμουν μικρὸ παιδί. Ἴσως καὶ νὰ μὴν εἶχα γεννηθῇ ἀκόμη.

Στὸν καιρὸ πού ζοῦσεν ὁ Ἀγιούμπ Μπέης, οἱ σκλάβοι πλημυροῦσαν τὶς ἀγορὲς τῆς Ἀνατολῆς καὶ οἱ Μαιμελοῦκοι μεσουρανοῦσαν στὸ Μισίρι. Ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου δὲν εἶχε προκηρυχθῇ καὶ ἡ ἀρχοντιά δὲν προδίνονταν μόνον ἀπὸ τὰ γιδοπρόβατα καὶ τὰ χτήματα μὰ κι ἀπὸ τοὺς σκλάβους καὶ τὶς σκλάβες.

Τὸ φεουδαρχικὸ σύστημα ἄκμαζε στὴν Αἴγυπτο καὶ οἱ κρατικοὶ ὑπάλληλοι χρησίμευαν μόνον γιὰ τυφλὰ ὄργανα τῶν μεγάλων τοιφλικούχων πού ἐξουσίαζαν καὶ κυβερνοῦσαν αὐθαίρετα τὶς περιφέρειές τους.

Ἔτσι στὸ χωριὸ τῆς ἱστορίας μας ὑπέρτατος ἄρχοντας λογίζονταν ὁ Ἀγιούμπ Μπέης μ' ἀπέραντα χωράφια καὶ χτήνη καὶ ἔχοντας γυναίκα μέσα ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ σεράγι τοῦ Καῖρου. Ὅλοι οἱ διοικητικοὶ καθὼς καὶ οἱ φελλάχοι τρέμαν τὴν ἀσύνορη δύναμή του ἂν κι ὁ Μπέης ἀπὸ ἀγαθὴ τύχη λάχαινε φιλοδίκαιος μὴ χρησιμοποιοῦντας τὴν ἐξουσία του παρὰ σ' ἐξαιρετικὲς περιστάσεις.

Στὸ ἴδιο τὸ χωριὸ εἶχεν ἀποκατασταθῇ πρὶν ἀπὸ χρόνια τώρα, ὁ Κιαζήμ Ἀγᾶς. Μὲ χαμένο τὸ ἓνα μάτι στὸν πόλεμο, Τουρκαρβανίτης, ἀπὸ τοὺς στρατιωτικοὺς πού τοὺς δόθηκε μετὰ τὶς ἐκστρατεῖες ἓνα κομμάτι γῆς καὶ μερικὰ φλονεῖα γιὰ νὰ περάσουν ἐφρηνικὰ τὶς ὑπόλοιπες μέρες τους.

Εὐνόητη λοιπὸν ἡ περηφάνεια τοῦ Ἀγᾶ γιὰ τὴν καταγωγή καὶ ἡ καταφρόνια γιὰ τοὺς φελλάχους. Μόνον ἓνα λογάριζε καὶ

πίσμωνε σάν τὸν ἀνάφερνε. Τὸν Ἀγιούμ Μπέη, τὸν Αἰγύπτιο μὰ παντοδύναμο στὴν περιοχή.

Κ' ἕνας ἀπὸ τοὺς τέσσερες σκλάβους ποὺ ἀνῆκαν στ' ἀρχοντό-
σπιτο τοῦ Ἀγᾶ ἀνάμεσα στὶς φοινικές, στὴν ὄχθη τοῦ μεγάλου πο-
ταμοῦ, ὁ Μέλεκ. Γεννημένος χριστιανὸς καὶ πουλημένος ἀπὸ παιδί,
παρουσίαζε τέλειο τύπον ὑποταχτικοῦ. Γιατὶ ἀπὸ τότες ὅπου ἄρ-
χιζε νὰ ξεχωρίζη ἡ διάνοιά του τοὺς ἀνθρώπινους κώδικες, ὥσπου
ἔφτασε τὴν ἀντρικὴν ἡλικία, δὲν ἀντελήφθηκε σπουδαιότερο ἀπὸ
τὴν ἀνάγκη τῆς ὑποταγῆς σὲ κυρίους. Κι ἀνάμεσά τους παρατήρησε
δὺο ἀπόλυτους. Τὸν ἕνα ἀόρατο κι ἀθάνατο. Αὐτὸν φυσικὰ δὲ θὰ
τὸν ἀγνάντευε ποτέ. Τὸν ἄλλο θνητό, μὰ περισσότερο σκληρὸ κι
ὄχι λιγώτερο παντοδόναμο, ἔννοιωθεν ὀλημερίς ἀπὸ πάνω του.
Ἦταν ὁ Κιαζήμ Ἀγᾶς.

Ἐργατικὸς κι ὀλοπρόθυμος ὁ Μέλεκ ποτὲ δὲ δείχνονταν σκυ-
θρωπὸς μήτε βαρύθυμος. Εἶχε συναίσθηση πὼς τέτοια θωριά δὲ
θὰ καρποῦσε παρὰ μαστίγωμα. Γιατὶ λοιπὸν τὸ καλλιέργημα τῆς
ἀνταρσίας κ' ἡ ἄρνηση τοῦ ριζικοῦ; Αὐτὸ τὸ χριστιανικὸ πνεῦμα
τοῦ ἀπαγόρευε νὰ ξανοίξη νέους ὀρίζοντες προσπαθῶντας νὰ τὸν
νανουρίζη μὲ τὸ ὄπλο τοῦ ἀδύνατου, τὴν ἐγκαρτέρηση.

Κι ὁ Μέλεκ κοντὰ στὶς ἄλλες ὑπόφερνε ἀγόγγυστα μιὰν ἀνώ-
δυνη μ' ἀνείπωτα ἐξευτελιστικὴ προσβολὴ ὅταν κάθε Παρασκευὴ
κοντόγνωμα φορτῶνονταν τὸν Ἀγᾶ στοὺς ὤμους γιὰ νὰ τὸν μετα-
φέρει στὸ τζαμί νὰ προσκυνήσῃ.

Ἀμετρος φανατισμός, γιὰ ἀπέραντος ἐγωῖσμός, ἔσπρωχνε τὸν
Κιαζήμ νὰ προτιμᾷ τὸ ἀνθρώπινο ὑποζύγιο ἀπὸ τὸ ἀραβικὸ ἄτι μὲ
τὴ χρυσοκέντητη σέλα καὶ τὸ κουτσουνᾶτο διαλεχτὸ γαδοῦρι μὲ τὸ
βελουδένιο σαμάρι, ποὺ περίμεναν στὸ σταῦλο τὶς προσταγές του,

Ἄλυτον ἔμεινε γιὰ πάντα τὸ αἶνιγμα.

Μὰ ταχτικὰ τὴν Παρασκευὴ ἔπρεπε νὰ διασχίσῃ τὰ σοκάκια
τοῦ χωριοῦ τὸ παράξενο ζευγάρι καὶ φθάνοντας τὰ σκαλοπάτια τοῦ
τζαμιοῦ ν' ἀποθέσῃ ὁ Μέλεκ προσεχτικὰ τὸν καθάλλαρη παίρνοντας,
μόλις ἐλευθερόνουνταν ἀπὸ τὸ φόρτωμα, τὸ τσιμποῦκι καὶ τὸ μα-
στίγιο ἀπὸ τ' ἀρχοντικὰ χέρια.

Ὅπως ἀνοίγε βαθειὰ πληγὴ στὰ στήθια τοῦ σκλάβου κάθε
φορὰ ποὺ ἀναγκάζονταν σ' αὐτὴν τὴν ταπείνωση, ἔτσι ἀντίθετα
εὐφραίνονταν ὁ Ἀγᾶς μὲ τὴν πρωτοτυπία κι ἀγάλλονταν μὲ τὸν
ἐξευτελισμὸ ποὺ ἐπέβαλλε σ' ἕνα ἄπιστο κορμί. Ἡ ἀντίληψή του
μάλιστα τὸν ἀλλικοντοῦσε καὶ νὰ μιλήσῃ ἔστω στὸ ἀντράποδο. Ἐ-

φτανε λοιπόν νὰ ὑψώσῃ τὸ μαστίγιον κ' ἡ κίνησις δὴλωνε πὼς ἔπρεπε τὸ δῖπλοδο ὑποζύγιον νὰ ταχύνη τὸ βάδισμα, καὶ πάλι νὰ κατεβάσῃ τὸ τσιμποῦκι γιὰ νὰ φανερώσῃ πὼς ἔπρεπε νὰ σταθῇ.

Δούλευε καὶ στ' ἀρχοντικὸ τοῦ Ἁγᾶ βαρεῖα ὁ Μέλεκ. Ἀπὸ τὸ γλυκοχάραγμα ὥσπου ξεθώριαζε καὶ τὸ τελευταῖον βυσινὶ φάδι τοῦ σουρούπου. Μὰ ποίους ἔφταιγε ἂν δὲν παραβάλλονταν τὸ ξυλάκισμα καὶ τὸ σκάψιμο, τὸ κλάδεμα καὶ τὸ πότισμα, μήτε κι αὐτὸς ὁ ἐξευτελισμὸς τῆς Παρασκευῆς μὲ τὸ βασάνισμα ποὺ τὸν τυρραγνοῦσε σὰν ἔμενε ἐλεύθερος μέσα στὸ σκοτάδι τῆς νύκτας καὶ πάνω στὴν τραχεῖα ψάθα ποὺ χρησίμευε γιὰ στρώμα ; Ποίους ἔφταιγεν ἂν τότες ὁ πλάνος νοῦς τὸν παιδεύεν ἀλόπητα κι ἀσύγκριτα σπρώχνοντας νὰ κηρυγᾷ φανταστικὰς σκιὰς ;

Γιατὶ ὁ Μέλεκ κηρυγοῦσε τ' ἄφθαστα.

Μὰ ποίους δὲν τὰ λαχτάρησεν ἔστω μιὰ φορὰ ;

Ποίους δὲ μελαγχόλησεν ἀπὸ αὐτὰ ἔστω δυὸ φορές ;

Ποίους δὲ ξενύχτησε ἀπὸ τὸ ζήτημά τους ἔστω τρεῖς φορές ;

Εἶπα πὼς ὁ Μέλεκ κηρυγοῦσε τ' ἄφθαστα.

Θῦμα στὰ ξύπνια καὶ στὸν ὕπνο, τῆς συλλογῆς καὶ τοῦ δεινέρου.

Θῦμα μιᾶς ὀπτασίας. Μιᾶς σιλουέτας μαυροντυμένης ποὺ δὲ φανέρωσε παρὰ δυὸ μάτια μόνο κ' ἓνα ἀχνὸ προσωπάκι βιαστικά καὶ φοβισμένα κάποιον δειλινὸ πρὶν ὁ ἥλιος κρυφτῇ πίσω ἀπὸ τὸ δάσος τῶν φοινικόδεντρων.

Τὴν ἀπάντησε στὸ δρόμο σταλμένος σὲ θέλημα.

Τῆς εἶχε ξεφύγει τὸ μαντῆλι καὶ σκύβοντας παραμέρισε τὸ πυκνὸ φάδι ποὺ προφύλαγε τὴ θεωρίαν τῆς ἀπὸ βέβηλες ματιές. Ἡ κίνησις ὅμως προόδωσε τόσο τὰ πάγκαλα χαρακτηριστικά της ὅσο καὶ τὴν εὐχάριστὴ ἐκπληξὴ ἀπὸ τὸ συναπάντημα τοῦ ταπεινοῦ μὰ εὐρωστοῦ χριστιανοῦ. Κῦμα μεθυστικὸ, τρανταχτὸ, πλημμύρισε σύνωρα τὰ ἔρμα σωθικὰ καὶ τῶν δύο.

Ἐκεῖνη προχώρησεν ὡς τὴ γωνιὰ τοῦ δρόμου καὶ πρὶν ἐξαφανιστῇ, στράφηκεν ἐνάντια στὸ νόμο καὶ ξανακύτταξε τὸν σὰν ἀπολιθωμένο σκλάβο. Αὐτὸ ἦταν ὅλο. Ἀπὸ τότες ὁ Μέλεκ ἀγνάντευε παντοῦ τὰ δυὸ μάτια ποὺ τὸν ἀτένισαν τόσον ἐπίμονα. Λιγώτερο παραστατικά μὲ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, περισσότερον ζωηρὰ μὲ τὸ ἀντιφρέγγισμα τοῦ φεγγαριοῦ.

Θεέ μου ! Πῶς θὰ μπορούσε ποτὲ νὰ γιαιτρευτῇ ἀπὸ τὶς σαῖτιές τοῦ ἄγνωστου σ' αὐτὸν μικροῦ θεοῦ ;

Πολλὰς φορές ζητοῦσε νὰ διαγράψῃ τὰ ὄρια τῆς ἐπιθυμίας

του. Δὲν τὸ κατώρθωνε. Σὰν τὸ γιατρὸ ποῦ ἀντικρύζει ἄρρωστο μὲ πρωτόφαντα συμπτώματα κι ἄπορεῖ στὴ διάγνωση τῆς ἀρρώστειας ἔτσι κι αὐτὸς βεβαιωμένος πὼς ἔπασχεν ἀλλὰ καὶ γεμάτος ἐπίδραση τῶν χαρακτηρηστικῶν τῆς γενηᾶς του, μάταια πάλευε μὲ τὸν ἀδόκητο πόνο γυρεύοντας τὸ ἀνεύρετο βάλαμο.

Ὅσες φορὲς κι ἂν ἔκλεψε λίγη ὥρα ἐλευθερίας μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ συναπαντήσῃ, νὰ μάθῃ ἔστω κάτι γιὰ τὸ φευγαλέον ὄραμα, ἔμεινε μόνο μὲ τὴν πίκρα τοῦ ἀνεκπλήρωτου πόθου.

Μιὰ μέρα θαρρεύτηκε πὼς τὴ γνώρισε σὲ μιὰ περαστική. Γεμάτος χαρὰ τὴν ἀκολούθησεν. Ἦταν ἄλλη.

Μὰ ἡ θερμὴ ἰδιοσυγκρασία του δὲν τὸν ἀπέλπιζε. Ἄν κάποιες ὕστερα τὴ νύχτα στὴ σκοτεινὴ γωνιά του ἔχυνε δάκρυα ἀδυναμίας, οἱ πρῶτες ἡλιακὲς ἀχτίδες τῆς ἄλλης ἡμέρας τὸν δυνάμωναν πάλι στὸν ἀγῶνα.

Ἔτσι κατάντησεν ἀπὸ τὴ μιὰ ὁ νοῦς νὰ σφυροκοπᾷ τὶς ὑποχρεώσεις στὶς σκληρὲς ἰδιοτροπίες ἐνὸς ἀλλόθρησκου ἀφέντη κι ἀπὸ τὴν ἄλλην οἱ αἰσθήσεις νὰ βροντοφωνοῦν τὰ δικαιώματα κάθε ὕπαρξης στὴ ζωὴ.

Κι ὁ καιρὸς κυλοῦσεν ὅσπου ξημέρωσε κάποια μοιραία Παρασκευή.

Ὅπως πάντα τὸ κοντόγιομα φορτώθηκε ὁ Μέλεκ τὸν Ἁγᾶ. Ἐξω τὰ σοκάκια ἐρημικὰ καὶ τὰ μαγαζιά κλειστά. Οἱ πιστοὶ πηγαίνουν βιαστικοὶ στὴ μεσημεριάτικη προσευχήν, οἱ περισσότεροι ἀπὸ ἔννοια μὴ λογαριαστοῦνε ράθυμοι στὸ θρησκευτικὸ τους χρέος, ἄλλοι ἀπὸ συνήθειο καὶ λιγοστοὶ ἀπὸ αἰσθηματικὴν ἀνάγκη.

Τὴν πλατεία τοῦ χωριοῦ ποὺ ἀπλώνουνταν μπροστὰ ἀπὸ τὸ τζαμί νεροκουβαλητὲς ἀπὸ ὥρας τώρα εἶχαν φροντίσει νὰ καταβρέξουν γερά, προκαλώντας ἔτσι εὐχάριστη δροσιὰ στ' ὀλοκάθαρο τέμενος ὅπου ὀλόκληρο πλῆθος πρόσφερε τὴ δοξολογία του στὸν Ἐνα Θεό.

Πάνω λοιπὸν ποὺ πρόβαλεν ὁ πιστὸς τοῦ Μοχάμετ καθάλλα στὸ σκλάβο χριστιανό, μιὰ γυναικεία μορφὴ καλὰ τυλιγμένη στὰ μαῦρα τῆς φάδια, φάνηκεν ἀπὸ τὴν ἀντίθετη γωνιά προχωρῶντας βιαστικά.

Μὰ τί ἦταν αὐτὴ ἡ ἐμφάνιση; Μήδε κεραυνὸς δὲ θὰ τρομοκρατοῦσε τόσο τὸ φτωχὸ λάτρη τοῦ σταυροῦ. Γιατὶ δὲ γελιόνταν πλειά σ' αὐτὰ τὰ ζωντανὰ μάτια ποῦ ἀγνάντεψε. Τότες ἔγεινε τὸ κακό. Μιὰ ἀδέξια κίνηση νὰ σκύψῃ στρέφοντας τὸ πρόσωπο ἀλ-

λοῦ κ' ἔτσι ν' ἀποφύγῃ τὴν ἀναγνώριση, τὸν ἔκαμε νὰ γλυστρήσῃ πάνω στὴ βρεγμένη γῆ πέφτοντας γονατιστά, ἐνῶ σύνωρα ὁ Ἄγας κυλιόνταν προύμουντα πάνω στὶς λάσπες καταστρέφοντας τὴ γιορτάσιμη φορεσιὰ τοῦ ντύνοινταν πάντα κάθε Παρασκευή.

Μ' ἂν ὅσοι ἔτυχαν κατὰ τὴ σκηνὴ ξεκαρδιζόντουσαν στὰ γέλια, μ' ἂν σηκώνοντας τὸ κεφάλι ὁ Μέλεκ καὶ βλέποντας τὴν κατάντια τοῦ Ἄγα χαμογέλασε ἀδιόρατα αὐτὸ δὲ βάσταξε παραπάνω ἀπὸ ὅ,τι τὸ ἀνοιγοκλείσιμο τῆς φτερούγας τοῦ χελιδonioῦ στὸ τρομαγμένο πέταγμά του.

Πρὶν συνέλθῃ ἀπὸ τὸ ξαφνικὸ καὶ σηκωθῇ ἀπὸ τὴν κομικὴ στάση τοῦ ὁ Ἄγας, τὸ ἐνστικτο ὑπόδειξε τοῦ Μέλεκ τὴ συνέπεια τοῦ λάθους.

Κοῦθοντας τὸ πρόσωπο μὲ τ' ἀριστερό του μπράτσο καὶ ὑπακούοντας στὸ νόμο τοῦ καλεῖται αὐτοσυντήρηση ἀνασηκώθηκε βιαστικά καὶ τῶθαλε στὰ πόδια. Δὲ φαντάσθηκε κανένα καταφύγιο, δὲν πίστεψέ σὲ καμμιά σωτηρία. Ἐπρεπε μόνο αὐτὴ τὴ στιγμή νὰ τρέξῃ μακριὰ ἀπὸ τὸν ἐξαγριωμένο ἀφέντη κερδίζοντας ἔστω καὶ λίγες ἀνώδυνες στιγμὲς πρὶν ἀπὸ τὴν ἀμείλιχτη τιμωρία.

Κ' ἔτρεξε.

Στὰ δευτερόλεπτα τοῦ ἀκολούθησαν, σὰν ἀστραπὲς φώτισαν τὸ μυαλό του ἡ βαρβαρότητα τοῦ ἀφέντη κ' ἡ δική του ἀδυναμία. Ἀμέσως ὅμως μιὰ ἀντίδραση ἐκδηλώθηκε. Στὴ φοιχτὴ του κατάστασις ὅπου οἱ ρίζες τῶν μαλλιών του σιγότρεμάν σὰν ἀπὸ ἡλεκτρικὴ ἐπίδραση, ξεχάσθηκε κάθε ὑποβολὴ χριστιανικῆς διδαχῆς κ' ἔξαφανίσθηκε κάθε σημάδι κληρονομικότητος. Ἐσφίξε τότες ἀπειλητικὰ τὴ γροθιά, δείχνοντας μ' αὐτὴ τὴ χειρονομία τὴν καινούργια ἀπόφασις νὰ πολεμήσῃ κάθε ἀντίπαλο, νὰ ὑπερασπισθῇ τὰ δικαιώματά του στὴ ζωὴ. Μὰ σύνωρα σὰν ἀναμέτρησε τὸ μέγεθος τῆς προσβολῆς τοῦ ἄθελα ἔκαμε στὸν περήφανο κ' ἐγώιστὴ ἀφέντη, δίχως τὸ σφίξιμο τῆς γροθιάς νὰ χαλαρωθῇ, βάλθηκε νὰ τρέξῃ περισσότερο.

Ἦταν καιρὸς γιὰ τὴν αὐτιά του βοῦίζαν ἀπὸ παράδοξους ἤχους τοῦ ὄλο καὶ ζωήρεναν. Ἀδυνατώντας νὰ ξεχωρίσῃ ἂν τύχαιναν πραγματικότητες γιὰ γεννήματα φαντασίας διπλασίασε τὸ θάρρος του. Ὅμως δὲ γελιόνταν ἡ ἀκοή του.

Ὁ ἐχθρὸς πλάκωνε πηλαλώντας καὶ μὲ φωνὲς ποὺ γέμιζαν τὸ χωριό. Καὶ ξεδιάκρινε τώρα τὰ ξεφωνητά.

— Κατάρτα στὸν ἄπιστο τοῦ πρόσβαλε τὸν Ἄγα μας.

— Πιάστε τον, πιάστε τὸν Ἀγαρηνό.

Κάθε φοβέρα τοῦ ἔκοβε τὰ ὕπατα καὶ νομίζοντας πὼς σ' ὅλα τὰ σοκάκια ποὺ ὀδηγοῦσαν στὰ χωράφια τοῦ στήθηκαν παγίδες, σταμάτησε ξαφνικὰ λαχανιασμένος καὶ μουσίδι στὸν ἰδρωτα, σὰν παγιδευμένο λιοντάρι ποὺ δὲν ξεχωρίζει διέξοδο. Ἐπρεπε τώρα νὰ σκεφθῇ. Βρίσκονταν σ' ἓνα σοκάκι ἀπὸ τὰ πλεῖο πλατεῖα καὶ σιμὰ ἐκεῖ δεξιὰ ἀνοίγονταν διάπλατα μιὰ μεγαλόπρεπη αὐλόπορτα χρωματισμένη πράσινα καὶ μὲ δυὸ μεγάλα φανάρια στὰ πλευρά της. Πολλὲς φορὲς εἶχε διαθεῖ ἀπὸ δῶ μὲ κρυφὸ χτυποκάρδι καὶ ἀνεξήγητο φόβο. Ἡ αὐλόπορτα τοῦ σεραγιοῦ τοῦ Ἀγιοῦμπ Μπέη φόβιζε τὸν κάθε περαστικὸ φελλάχο.

Ἐπρεπε νὰ ξανασκεφθῇ, μὰ δὲν τὸ κατώρθωνε. Καὶ ἡ ἀντάγρα σίμωνε.

Μιὰ δύναμη τότε ποὺ δὲ σχετίζεται καθόλου μὲ τὸ συνειδητὸ τὸν ἔσπρωξε νὰ περάσῃ τὴν αὐλόπορτα. Βρέθηκε μέσα σ' ἓνα εὐρύ-ρῳχο χαλικοστρωμένο αὐλόγυρο μὲ συντριβάνι στὸ μέσο ποὺ ἔβρεχε μὲ τὰ νερά του μιὰ δεξαμενὴ σκεπασμένη μὲ λωτοὺς καὶ τριγυρισμένη ἀπὸ γλάστρες μὲ φανταχτερὰ πολύχρωμα λουλούδια. Στὸ βάθος ὑψώνονταν τὸ σεράγι μὲ τὶς μαρμαρίνες σκαλωσιές του, μὲ τοὺς καφασωτοὺς ἑξῶστες καὶ τὰ κατάκλειστα παράθυρα τοῦ χαρεμιοῦ. Πάνω ἀπὸ τὰ σκαλοπάτια σχηματίζονταν μιὰ ἀνοιχτὴ βεράνδα μὲ δυὸ στύλους πρὸς τὰ ἔξω, ἀραβικοῦ ρυθμοῦ, ὑποστηρίζοντας τὸ μεσαῖο ἑξώστη. Στὶς δυὸ πλευρὲς τῆς βεράνδας, ἀναπλαυτικὰ διβάνια ἔδειχναν τὰ βαρύτιμα στρωσίδια τους. Καθισμένος σταυροπόδι στὸ δεξιὸ ἀπὸ αὐτά, ἓνας πλούσιος ντυμένος καὶ μὲ σοβαρὴ τὴν ὄψη μιλοῦσε σὲ μερικοὺς φελλάχους ποὺ μὲ προσοχὴ καὶ σεβασμὸ τὸν ἄκουαν ὄρθιοι.

Ὁ Μέλεκ ἀναγνώρισε τὸν Ἀγιοῦμπ Μπέη.

Τὴν ἴδια στιγμή οἱ φυλαχτάδες τῆς αὐλόπορτας ποῦ τὸ ξαφνικὸ καὶ γρήγορό του πέρασμα δὲν ἔδωκε καιρὸ νὰ τὸν ἐμποδίσουν, ἔτρεχαν πρὸς αὐτὸν μὲ διαθέσεις ὄχι φιλικές. Οἱ ἄνθρωποι ποὺ στεκόντουσαν πάνω στὴ βεράνδα ἔστρεφαν καὶ αὐτοὶ ἀνήσυχον βλέμμα πρὸς τὸν ἀπρόσκλητο ἐπισκέπτη.

Ὁ ἴδιος ἀναρωτιῶνταν τώρα τί γύρευε ἐκεῖ μέσα. Μὰ δὲν ἄργησεν ἀπορῶντας. Μιὰ φωνὴ ἀπ' ἔξω τὸν ἔφερε στὴν πραγματικότητα.

— Πιάστε τον, πιάστε τὸν Ἀγαρηνό.

Τὸ λογικὸ τὸν ἄφισε καὶ βάζοντας τὴν τελευταία του δύναμη, δίχως νὰ ἑξετάσῃ, προχώρησε ὡς τὶς σκαλωσιές. Ἐκεῖ μὲ ὑπεράνθρωπη προσπάθεια ἀνέβηκε ὡς τὸ πάνω σκαλοπάτι. Κάθε ὅμως

άντροχὴ ἔχει τὰ ὄριά της. Ἡ κούραση, ἡ συγκίνηση, ὁ φόβος τὸν ἐξάντλησαν πλειά. Καὶ σωριάσθηκε βουβὸς μπροστὰ στὸ Μπέη ποὺ εἶχε σηκωθῇ ἀπὸ περιέργεια.

— Ποιὸς εἶνε καὶ τί γυρεύει, ρώτησε.

Κανεὶς δὲ μπόρεσε ν' ἀπαντήσῃ στὴν ἀπλὴ αὐτὴ ἐρώτηση.

Τότες τάραξε τὴ μικρὴ σιωπὴ ποὺ ἀκολούθησε ἓνας μανιωμένος γέρος μὲ καταλασπωμένη φορεσιὰ ποὺ μὲ ὑψωμένα καὶ κινούμενα ἀπειλητικὰ πρὸς τὸν οὐρανὸ τὰ χέρια μπῆκε μέσα στὴν αὐλὴ καὶ δίχως νὰ χαιρετήσῃ τὸν παντοδύναμο οἰκοδεσπότη, φώναξε,

— Ποῦνε ὁ Ἀγαρηνός, παραδῶστε μου τὸ καταραμένο σκυλί !

Στὴν ἀπρόοπτη προσβολὴ τοῦ Ἀγᾶ, ὅπου δὲ λογάριζε κανένα στὸ ζωηρό του πάθος, ὁ Ἀγιούμπ Μπέης ἔστρεψε τὸ βλέμμα ἀπὸ τὸν κατὰμαξα ξαπλωμένο, πρὸς τὸν νεοφερμένο καὶ μόλις κρατῶντας τὴν ψυχραιμίαν του, ρώτησε,

— Τί συμβαίνει, τί τρέχει Ἀγᾶ ;

Μὰ ἐκεῖνος ξαναφώναξεν ἀσυγκράτητα καὶ ζωηρά :

— Θέλω νὰ μου παραδοθῇ ὁ ἄπιστος σκλάβος μου ! Θέλω τὸ χτήμα μου, τὸ δίκαιό μου.

— Ἐξηγήσου Ἀγᾶ, ξαναρώτησεν ὁ Μπέης, πές μας τί συμβαίνει.

— Σὲ κανένα δὲ θὰ δώσω λόγο, σὲ κανένα. Θέλω τὸ σκλάβο, θέλω τὸ βιό μου !

Τρομακτικὰ κινήθηκαν τὰ φρύδια τοῦ Μπέη.

— Ἀνθρωπε μικρέ, σιχαμερέ, εἶπε, δὲν ἀντέχω πλειά καὶ στρέφοντας τὸ πρόσωπο πρὸς τὸ Μέλεκ ὅπου εἶχε μισοσηκωθῇ στὰ γόνατα καὶ κάπως συνέλθῃ, μὰ σύγκαιρα ἔτρεμε,

— Πές μου, ρώτησε, τί ἔπραξες αὐτοῦ τοῦ ἀνάξιου ἀφέντη καὶ βγήκεν ἀπὸ τὰ λογικά του ;

Μὲ τὴ ψυχὴ στὰ δόντια καὶ μόλις ἀνασαίνοντας, ὁ χριστιανὸς σκλάβος, ἀποκρίθηκε,

— Τρανὲ Ἀφέντη στὴ δικαιοσύνη σου καταφεύγω τὴν ἀμόλυπτη καὶ ξακουστή.

Βουλὴ Θεοῦ νὰ δουλεύω σκλάβος του — κ' ἔδειξε κατὰ τὸν Ἀγᾶ — μὰ καὶ θέλημα Σατανᾶ νὰ μὲ χρησιμοποιοῦν ὡς ὑποζύγιον. Κάθε εὐλογημένη Παρασκευὴ, στοὺς ὤμους πρέλει νὰ τὸν φέρω ὡς τὸ τζαμί. Μὴ δὲν ἀνῆκω σύμφωνα μὲ τὸν νόμο, σ' αὐτὸν ὁλόσωμα ;

Ποτέ μου δὲν ἐπαναστάτησα γιατί ὁ Κύριος συμβουλεύει τὴν ὑπομονὴ καὶ τὴν ὑποχώρηση στὸ δυνατότερο !

Σήμερα ὅμως ἐκεῖ πού βαδίζαμε πάνω στὴ βρογμένη γῇ ἄθελαι καὶ ἄσκερτα γλύστησα ρίχνοντάς τον χάμω. Αὐτὸ εἶνε ὅλο τὸ κρίμα. Γνωρίζοντας τί μὲ προσμένει ἔτρεξα. Νὰ ξεφύγω ὁλότελα ; κάθε ἄλλο. Δὲν τὸ φαντάσθηκα μήτε μιὰ στιγμή. Εἶπα, τὸν ξεύρω. Κατάγεται ἀπὸ τὴ γενιὰ τῶν ἀφεντάδων πού δύναμή τους τὸ ἄκαμπτο. Ὅμως θὰ προστρέξω, σκέφθηκα, στὸ ἑλεός του ἀφοῦ περάσει ἡ πρώτη μπόρα. Ἴσως καλὴ διάθεση περιορίσει τὴν τιμωρία.

Ἐσκυψε ὁ Μέλεξ τὸ κεφάλι συντριμένος. Ὅσα μίλησε πρωτόφαντα σ' αὐτόν. Ποιὲς δὲν εἶχεν ἀποπειραθῇ στὰ περασμένα χρόνια νὰ καταφύγῃ σὲ κριτὴ. Γιατὶ κανένας δὲ ζωγραφίζονταν στὸ νοῦ του ἀνώτερός ἀπ' τὸν Ἀγᾶ. Ἀφοῦ τὸν ὥριζε τόσον ὅσο κ' ἓνα ἐπιπλο κ' ἓνα ὑποζύγιο, ζῶντάς γιατί ἐκεῖνος τὸ ἠθέλε, ποιὸς ὁ τρανώτερος καὶ ποία ἡ ὑπεροχὴ του ;

Μήτε καὶ αὐτὸν τὸν Μπέη τὸν λογάρισε ποτέ. Ἡ περιορισμένη δράση του καὶ ἡ ἀσήμαντὴ ἐπικοινωνία μὲ τοὺς ἀνθρώπους, προσθεμένη στὴ χριστιανικὴ κατήχησιν ποῦ δέχονταν κρυφά, ἐμπόδιζαν τὸ Μέλεξ νὰ ξελευθερωθῇ πνευματικά. Ὑπόκυπτε μοιρολατρικὰ σὲ μιὰ κατάσταση πραγμάτων πού ὁ ἴδιος δὲν τολμοῦσε νὰ χαρακτηρίσῃ ἀνυπόφορη καὶ ὁ ἀφέντης του εἶχε κάθε συμφέρο νὰ διατηρήσει. Μὰ σήμερα τὸ γλύστημα τοῦ ξύπνησε κοιμισμένες δυνάμεις καὶ τοῦ βροντοφώνησε γιὰ κάποια ἱερὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀντικρούζοντας τὸ Μπέη ἀνακάλυπτε κάτι τι τὸ ἄγνωστο ὡς τότες. Πῶς τὸ κάθε τι ἔχει τὸν ἀνώτερό του στὴ γήινῃ ἐπιφάνεια. Ἀφοῦ ὁ Ἀγᾶς δὲν τολμᾷ, σκέπτονταν, ν' ἀπλώσῃ χέρι πάνω μου, μπροστὰ σ' αὐτὸν ἐδῶ, σημειῶ πῶς ἀδυνατεῖ νὰ τὸ πράξῃ. Ἐτσι αὐτὴ ἡ καινούρια γνώση τὸν δυνάμωνε ὅσο μιλοῦσε στὸ Μπέη καὶ δίχως νὰ ξεχωρίζῃ τὸ ἀποτέλεσμα ἀνάσανε πλειά μὲ μεγαλύτερη ἐλευθερία.

Κι ὁ Μπέης πού ἡ παρουσία τοῦ σκλάβου δὲν τὸν συγκινοῦσε, γιατί ἔπρεπε νὰ μὴ τὸν συγκινῇ, ἀχαστατώνονταν ἀπὸ τὴν ἄλλη μὲ τὸ φέρεσιμο τοῦ Ἀγᾶ ὅπου μίληκε δίχως νὰ χαιρετήσῃ, ὅπου τὰ δικαιώματα γιὰ τὸν ὑποτακτικὸ τὸν ἔκαμαν νὰ λησμονήσῃ τίς ὑποχρεώσεις του στὸν ἀνώτερο ἄρχοντα. Ὑστερα ἄς προστεθῇ καὶ κάτι ἄλλο. Ἀντίκρυξεν ἓνα κατατρεγμένο τῆς ἰδίας του φυλῆς ποῦ τὸν χώριζε μόνον ἡ θρησκεία κ' ἓνα ὁμόθησκο πού ἀνῆκε σ' ἄλλη

φυλή. Καὶ τὸ φυλετικὸ αἶσθημα ἐρεθισμένον ἀπὸ τὴν ὑπερβασίαις τῶν Μαμελούκων συγκρατοῦνταν μέσα τοῦ ζωηρότερα.

Σύνωρα θυμῆθηκε τὸ σοφὸ Σολομῶντα καὶ τὸ ἀνέκδοτό του ποῦ διάβασε κάπου. Θέλησε, τότε νὰ φανῇ δίκαιος κριτῆς πνίγοντας κάθε αἶσθημα :

— Ἀγᾶ μου εἶπεν, Ἀγᾶ μου συχώρεσε τὸ σκλάβο σου γιὰ τὸ ἀκούσιο λάθος του μὰ καὶ προσέτρεξεν ὥς ἐδῶ καὶ ὑποσχέσου πὼς θὰ μείνῃ ἀτιμώρητος.

Ὁ Ἀγᾶς γιὰ μιὰ στιγμήν σὰ νὰ δίστασε στὴν ἀπόκρισιν ποῦ ἔπρεπε νὰ δώσῃ, μὰ μόνο γιὰ μιὰ στιγμήν. Σὰν ἔρριξε τὸ βλέμμα στὰ λασπωμένα του ροῦχα, σὰ θυμῆθηκε τὰ γέλια τῶν συχωριανῶν του ὅπου ἀχολογήθηκαν στὸ πέσιμό του, ἡ φωτιὰ τοῦ θυμοῦ του σudaυλίσθηκε.

— Μπέν, θέλω τὸ σκλάβο μου δίχως ὄρους, δίχως καμμιά ὑπόσχεση. Ἀνῆκει σ' ἐμένα καὶ δικαίωμά μου νὰ ἐπιβάλω κάθε τιμωρία γιὰ τὴν προσβολὴν ποῦ διάπραξε καὶ λέγοντας αὐτὰ κίνησε νευρικὰ τὰ χέρια του.

Ὁ Μπένς πρώτη φορὰ ἀντίκρουζεν ἀντίστασιν ἀπὸ κάτοικο τῆς περιφέρειας σὲ μιὰ του παράκλησιν. Τὸ πρᾶγμα σοβάρεινε περισσά. Τί θὰ μουρμούριζαν οἱ μάρτυρες στὸ ἐπεισόδιον ἂν αὐτὸς ἄφινε νὰ νικηθῇ τόσο εὐκόλῃ ἀπὸ ἓνα χωρικὸ ἔστω καὶ τῆς φυλῆς τῶν κατακτητῶν; Μιὰ τρικυμία ἄρχιζε νὰ ξεσπᾷ στὰ σωθικά του. Ὁ σοφὸς Σολομῶντας ξεχνιόνταν καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ἀξιοπρέπειας ὑποδείκνυε πὼς ἓνα ἦταν τὸ χρέος του.

— Ἀγᾶ, ξαναμίλησε μ' ὅλη τὴ δυνατὴ ψυχραιμία, ἐγὼ τὸ ἀπαιτῶ, ὁ Ἀγιούμπ Μπένς, συχώρεσε τὸ φτωχὸ σκλάβο σου.

— Ποτέ, ἀποκρίθηκεν ὀρμητικὰ ὁ Ἀγᾶς, ποτέ, ποτέ!

Τὰ φρύδια τοῦ Μπέν, ἀναταράχθηκαν νευρικὰ.

— Ἀγᾶ, εἶπε πάλι, ἐπιμένω νὰ τονίζω νὰ συχωρεθῇ ὁ σκλάβος.

— Ποτέ, ἦλθε γοργῇ ἡ ἀπάντησις.

— Λοιπὸν αὐτὴ εἶνε ἡ τελευταία σου ἀπόφασις ; ρώτησεν ὁ Μπένς τρέμοντας ὀλόκληρος ἀπὸ θυμό.

— Ναὶ ποτέ, μὰ τὸ Θεό, ἀπάντησε πεισματικὰ ὁ Ἀγᾶς.

— Τότες ἔλατε ἐδῶ ἐσεῖς ἐκεῖ κάτω, φώναξε στοὺς ραβδούχους ποὺ χρησιμοποιοῦνταν στὴν ἀπόδοσιν τῆς δικαιοσύνης στοὺς φελλάχους.

Οἱ ραβδούχοι πλησιάσαν.

— Γυμνώσετε τον και να του μετρήσετε ἐδῶ ἀμέσως ἐξήντα μαστιγώσεις, μπροστὰ σ' ὅλους, διάταξεν ὁ Μπέης.

Ὁ Ἀγᾶς κιτρίνισε χάνοντας τὸ χρῶμα του, μὰ δίχως ν' ἀποπειραθῇ ν' ἀπαντήσῃ. Καὶ πρὶν ἀκόμη νοιώσῃ καὶ πιστέψῃ καὶ πρὶν προλάβῃ ἔστω καὶ μιὰ τυπικὴ ἀντίσταση βρέθηκε ξεγυμνωμένος πρὸς τὴν χαλικόστρωση καὶ γερὰ κρατημένος. Ἀμέσως τὸν ἄερα δόνησε τὸ σφύριγμα τῆς πρώτης μαστίγωσης.

Ἀπαθὴς ὁ Μπέης γύρισε στὸ ἀναπαυτικὸ διθάνι του. Οἱ φελάχοι τῆς βεράνδας καὶ μερικοὶ ἄλλοι ποῦ εἶχαν μαζευτῇ στὴν αὐλόπορτα, τρομαγμένοι παρακολουθοῦσαν τὴν ἐκτέλεση μὴ τολμώντας νὰ ἐπέμβουν.

Ὅσο γιὰ τὸ Μέλεκ, ὁ πρωτόφαντος ἐξευτελισμὸς τοῦ ἀφέντη τοῦ ἔκοβε καὶ τὴν τελευταίαν ἀνάσα καὶ νέες ἰδέες ξεφύτρωναν σὰ μανιτάρια ὕστερα ἀπὸ μαγιάτικη βροχή. Θαύμαζε τώρα τὴν ἀπαντοχὴ τοῦ Ἀγᾶ ποῦ δὲν ἔβγαζε ἓνα στεναγμὸ καὶ παράξενο σὰ νὰ μετάνιωνε ὅπου ἔγεινεν ἀφορμὴ νὰ πονέσῃ τόσον ἐκεῖνος. Καμμιὰ χαρὰ δὲ τὸν θέρμαινε, καμμιὰ ἐκδικητικὴ πνὴξ δὲν τὸν δυνάμωνε πλειά. Ἐφτασε νὰ αἰσθάνεται βαθεῖα λύπη καὶ θὰ προτιμοῦσε νὰ δέχονταν ὁ ἴδιος τὴν τιμωρίαν ὅπου ἐπιβλήθηκε στὸ γέρο του ἀφέντη. Οἱ ἐπαναστατικὲς ἰδέες ξεθώριαζαν γοργὰ κ' οἱ ἀλυσίδες τῆς κληρονομικότητος καὶ τῆς ἀνατροφῆς ἔδεναν τὸ φτωχὸ μυαλό του.

Δὲν τόλμησεν ὅμως τίποτε γενναῖο.

Μὲ τὴν ἐξηκοστὴ μαστίγωση ὁ ραβδοῦχος ἔσκυψε πρὸς τὸ ἀνάσθητο κορμὶ βάζοντας τὴν παλάμη του πρὸς τὸ μέρος τῆς καρδιάς. Καὶ σὰ δὲν ξεδιάκρινε κανένα παλμό, πλησίασε πρὸς τὰ σκαλοπάτια τ' ἀνέβηκε ἀργὰ καὶ φθάνοντας στὸ Μπέη ἔσκυψε καὶ κάτω τοῦ ψιθύρισε στ' αὐτί.

Δὲν ταραχθῆκεν ἐκεῖνος. Ἴσως καὶ νὰ τὸ περίμενε.

— Κισμέτι του, ἀποκρίθηκεν ὕστερα ἀπὸ λίγες στιγμὲς σιωπῆς καὶ γυρίζοντας κατὰ τὸν παραζαλισμένον Μέλεκ.

— Σήκωσε ἄφοβα, εἶπε, γιὰ στερνὴ φορὰ στὸν ὦμο τὸν ἀφέντη σου ὡς τὸ κατῶφλι του καὶ γύρισε κατοπινὰ ἐδῶ.

Καὶ πρόσθεσεν αὐστηρά,

— Ἀπὸ σήμερα λογαριάζεσαι δικός μου ἀγορασμένος ἄνθρωπος.

Κι ὁ γέρος σώπασε....